

● درآمد

حاج مصطفی دیرانی یکی از مسئولان پیشین جنبش اهل است. او در سال ۱۹۸۵ پس از بروز اختلافات درونی، همراه تعدادی از کادرهای جنبش اهل و در رأس آنان شیخ ادیب حیدر از این جنبش منسحب شد و جنبش مقاومت مؤمنه را تشکیل داد. او در سحرگاه یکی از روزهای تابستان سال ۱۹۹۴ یا هلی‌پد نظامیان صهیونیست از روستای «قصر نیا» در منطقه بقاع در شرق لبنان ربوده و سپس به فلسطین اشغالی انتقال داده شد. رژیم صهیونیستی گمان برده بود که حاج مصطفی دیرانی از سرنوشت «ران آزاد» خلبان اسرائیلی که هوایمعی او در سال ۱۹۸۲ در جنوب لبنان سرنگون و ناپدید شده بود، آگاهی دارد و میتواند در این مورد اطلاعاتی از دیرانی کسب کند. حاج مصطفی دیرانی هشت سال در زندانهای رژیم صهیونیستی به شدت شکنجه و سرانجام در جریان مبارزه اسرا میان حزب الله و رژیم صهیونیستی که در سال ۲۰۰۴ تحقق یافت، آزاد شد.

با توجه به آشنایی نزدیک وی با علامه مجاهد سید حسن نصرالله، فرصت را مغتنم شمردیم و این گفت‌وگو را با او انجام دادیم.

■ «ویژگیهای مدیریتی رهبر حزب الله» در گفت‌وگو با مصطفی دیرانی

دشمنان «سید» هم به او اعتماد دارند...

جناب آقای دیرانی، بحثمان را از رویدادهای اخیر آغاز میکنیم. در جریان تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی به لبنان، آقای سید حسن نصرالله محبوبیت مردمی فزاینده‌ای یافت. در کشورهای عربی و اسلامی، همه جا او را امید آینده مسلمانان برای رهایی خواندند. آقای نصرالله اکنون جایگاه مهمی در دل مسلمانان جهان باز کرده است. این جایگاه تا چه اندازه میتواند برای ملت‌های عرب و مسلمانان جهان امیدوار کننده باشد؟

پیش از بحث درباره جنگ تجاوزگرانه اخیر، لازم میدانم اشاره‌ای به شخصیت آقای سید حسن نصرالله و موقعیت مقاومت اسلامی لبنان داشته باشم. در حقیقت میان سید حسن نصرالله و مقاومت اسلامی لبنان ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد، همانند ارتباطی که میان یک رهبر موفق و فرماندهی شایسته با رزمندگان وجود دارد.

بدون شک برای شناخت ابعاد شخصیت هر فرد، لازم است ابتدا ویژگیهای او را بشناسیم. سید حسن نصرالله ویژگیهای شخصیتی منحصر به فردی دارد. برخی از این ویژگیها، به هنگام تلاش و مبارزه نمایان میشوند. به دست آوردن دوستی توده مردم و راه یافتن به دل‌های آنان از سوی هر شخصیت دینی یا غیر دینی به سادگی و در یک مقطع زمانی کوتاه امکان پذیر نیست. این محبوبیت در سایه نظریه پردازی و آموزش به دست نمی‌آید، بلکه از طریق عمل و رفتار به دست می‌آید. به طور مثال، در بررسی ابعاد شخصیت رسول اکرم (ص) می‌دانیم که پیامبر، حتی قبل از بعثت، به عنوان انسانی والا و صادق و امین شهرت داشتند. این ویژگیهای پیامبر (ص) پس از بعثت به ایشان کمک کرد تا پیام مکتب انسان ساز اسلام را به جهانیان ارائه دهند. اگر رفتار

پیامبر (ص) را ملاک شخصیت‌های سیاسی و رهبران انقلابی جهان در طول تاریخ قرار دهیم، ملاحظه خواهیم کرد که این رهبران، سعی کردند پیشتر و موفق باشند. آنان کوشیدند، با رفتار و گفتار و ویژگیهای شخصیتشان، نام خود را در تاریخ ثبت کنند. شاید بتوان از این دریچه تا حدودی ابعاد و ویژگیهای فراوان توانسته است در محیط خود رهبری نمونه و الگو باشد؛ زیرا او در محیطی پر از محرومیت، رشد و پرورش یافته است. هوشمندی، ذکاوت، نشاط و پشتکار از دیگر ویژگیهای اوست. او همواره در سخنانش تأکید می‌کند که در سن جوانی تحت تأثیر شخصیت امام موسی صدر قرار گرفته است. امام موسی صدر تأثیر به‌سزایی در شکل‌گیری بخشی

نصرالله
سخن

همه اسرائیلیها میگویند که اگر دبیر کل حزب الله سخنی بگوید، به آن عمل می‌کند. این بیانگر صداقت اوست. شیوه رفتار سید حسن ثابت کرده که او انسان صادقی است و اعتماد مردم و جوانان و رزمندگان مجاهد را کسب کرده است. این رهبر فرزانه اوضاع را خوب می‌سنجد و آنچه را که در توان دارد انجام می‌دهد. مهمتر از همه این‌که او اراده انجام مسئولیت‌هایش را دارد.

از ابعاد فکری آقای نصرالله است و بر بسیاری از شخصیت‌های سیاسی و دینی کنونی لبنان اثر گذاشته است، هر چند که این اثرگذاری متفاوت است.

سید حسن نصرالله از میان مردم محروم جنوب لبنان برخاسته و عمق محرومیت آنان را درک کرده است. از زمانی که سید حسن وارد حوزه علمیه امام علی (ع) در بعلبک شد، تشابه چشمگیری با شخصیت امام موسی صدر پیدا کرد. این در حالی است که افراد بسیاری همچون شهید سید عباس موسوی، دبیرکل پیشین حزب الله، شیخ صبحی طفیلی، نخستین دبیر کل حزب الله، سید حسین موسوی (ابوهشام) و سید ابراهیم امین در این حوزه علمیه که سید عباس موسوی آن را اداره می‌کرد، درس خوانده‌اند.

پس از ربوده شدن امام موسی صدر، زمینه برای ظهور شخصیتی همچون سید حسن نصرالله به عنوان یک شخصیت آینده‌ساز فراهم شد. این در حالی است که در جامعه شیعیان لبنان، شخصیت‌های دینی فراوانی حضور داشتند، اما استعداد و توان سید حسن را نداشتند. شکی نیست که نخستین هدف و برنامه امام موسی صدر برطرف کردن محرومیت از طائفه شیعه در همه مناطق لبنان بود. او همچنین تخم مقاومت ضد صهیونیستی را در جنوب لبنان کاشت. قضیه فلسطین و تلاش برای رهایی ملت فلسطین از دیگر اهداف امام صدر بود. امام موسی صدر در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی در ایران ربوده و جای او در صحنه سیاسی شیعیان لبنان خالی شد. انقلاب اسلامی ایران به طرز فزاینده‌ای الهام‌بخش مبارزات بر حق شیعیان لبنان است. شیعیان و بسیاری از جنبش‌های مبارز در لبنان و فلسطین به انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره)

تهدیدهای استکبار جهانی و حضور نیروهای چند ملیتی در بیروت در سال ۱۹۸۳ تبلور یافت. یکی از نشانه‌های تبلور شخصیت سید حسن نصرالله، حضور مداوم او در صحنه سیاست و میدان مبارزه است. خداوند متعال فرموده است، «قل اعلموا فیسیری الله عملکم» شخصیت سید حسن نصرالله مانند همه رهبران و از جمله امام خمینی (ره) به تدریج و به صورت تصاعدی و بر مبنای حضور در میدان و تلاش خستگی ناپذیر و پیگیری و تأمین مطالبات مردم شکل گرفت.

عملکرد صحیح و اصولی، بیان رسا و گویای سید حسن نصرالله و حضور مستمر او در میان مردم و رسیدگی به خواسته‌های آنان، بر محبوبیت او در میان جوانان افزود. ابعاد این شخصیت به مرور زمان رشد و گسترش یافت و جایگاه خاصی در میان افشار گوناگون لبنان و در میان ملت‌های و به ویژه مسلمانان جهان باز کرد. رویدادهای تجاوز اخیر اسرائیل به لبنان نشان داد که حضور سید حسن نصرالله از چهارچوب مرزهای جغرافیایی لبنان فراتر رفته و ایشان به شخصیتی

سید حسن نصرالله برای مدت محدودی در نجف به سر برد؛ اما برخی از روحانیون لبنانی که افتخار شاگردی سید محمد باقر صدر را داشته‌اند، می‌گویند که بیشتر روحانیون لبنانی تحت تأثیر دیدگاه‌های نوگرایانه شهید صدر قرار گرفته بودند. با این همه، اگر سید حسن مدت کوتاهی در حوزه نجف اشرف به سر برده، اما پس از بازگشت به لبنان، زیر نظر سید عباس موسوی که او نیز از شاگردان شهید صدر بود، درس خوانده است.

جهانی تبدیل شده است.

سید حسن نصرالله یکی از شاگردان شهید سید عباس موسوی، دبیر کل پیشین حزب الله بود. او راه استادش را ادامه داد و توانست جنبش حزب الله را به اوج قله‌های پایداری و پیروزی برساند. اگر چه شهادت سید عباس موسوی به این حزب ابعاد تاریخی و قداست وصف ناپذیری بخشید؛ اما رهبری بی نظیر، توانایی، صداقت و اخلاص سید حسن،

پناه بردند و آن را قوت قلب و چراغ راهنمای خود برای رویارویی با دشمن صهیونیستی یافتند.

اکنون دبیرکل حزب الله همین راه را دنبال می‌کند. برنامه‌های رویارویی با تجاوزگری رژیم صهیونیستی، رشد و توسعه مناطق محروم، قیام بر ضد وضع موجود و مبارزه با بی عدالتی و مقاومت در مقابل اسرائیل که ریشه اصلی مشکلات منطقه است، در اولویت برنامه‌های سید حسن نصرالله قرار دارد.

مقاومت در مقابله با دشمن صهیونیستی، برای ملت‌های منطقه یک اصل اجتناب ناپذیر است. ما با دشمن وحشی و جنایتکاری مواجه هستیم و به میزانی که با طرح‌های استکباری ویرانگر روبه‌رو می‌شویم، لازم است که رهبری مقاومت، متقابلاً از همان میزان از شجاعت، آگاهی و پایداری برخوردار باشد تا بتواند دشمن را از پای در آورد. همان طور که دشمن، تجاوزگر و ظالم است، رهبری مقاومت نیز باید توان دفاع قدرتمندانه از ارزش‌های اسلامی و میهنی و اخلاقی امت را داشته باشد. دفاع از این ارزش‌ها باید در وجدان و فکر همه آزادخواهان و افراد شریف ریشه دوانده باشد. بر این اساس ملاحظه می‌کنید که تجاوز سال ۱۹۸۲ اسرائیل به لبنان،

تحول چشمگیری را در مردم لبنان ایجاد کرد و نقطه عطفی برای برانگیخته شدن حزب الله و مقاومت اسلامی بود. اصولاً اسرائیل، رژیم غاصب و تجاوزگری است که بخش‌هایی از اراضی کشورهای عربی را اشغال کرده و نقش به‌سزایی در دامن زدن به روحیه سازش‌پذیری و واپسگرایی میان رژیم‌های عربی داشته است. از سوی دیگر پیشروی ارتش اسرائیل تا شهر بیروت، پایتخت لبنان، دردها و رنج‌ها و سرخوردگی‌هایی که به همراه داشت، آتش جهاد و مبارزه را در روح و فکر مردم لبنان شعله‌ور ساخت. در نتیجه، حزب الله و مقاومت اسلامی که یک جنبش جهادی است، حرکت خود را آغاز کردند و سید حسن نصرالله یکی از عمده‌ترین پیشتازان این جنبش بود. نباید فراموش کنیم که امام خمینی (ره) نقش مهمی در پیشتازی و تأیید حرکت جهادگرایان مردم لبنان داشتند. پیروزی انقلاب اسلامی در ایران که قدرتهای استکباری را به چالش کشید و در مقابل طرح‌های آمریکا و صهیونیسم در منطقه ایستادگی کرد، الهام‌بخش جوانان حزب الله بود. می‌دانید که طرح‌های آمریکا و صهیونیسم در خاورمیانه، عامل تهدید همه ملت‌های مسلمان است. ایستادگی امام خمینی (ره) و شعارهایی که درباره قضیه فلسطین مطرح کردند، نقش به‌سزایی در شکل‌گیری شخصیت سید حسن نصرالله داشت. این شخصیت به مرور زمان و توأم با افزایش

دشمنان را قبل از دوستان شگفت‌زده کرد و موجب شد که عملکرد او زبان‌زده همه شود. در دوران دبیر کلی سید حسن و رهبری حکیمانه او، حزب الله در زمینه‌های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، نظامی و دستاوردهای مقاومت، رشد چشمگیری یافت. به طور مثال، برخی از تحلیلگران اسرائیلی، سران این رژیم را مسبب آمدن سید حسن نصرالله به صدارت حزب الله معرفی کرده‌اند. این تحلیلگران به سران رژیم صهیونیستی گفتند که شما سید عباس موسوی را به قتل رساندید تا سید حسن نصرالله جایگزین او شود، زیرا سید حسن مردی شجاع و انعطاف ناپذیرتر از سید عباس موسوی است.

مسائل دیگری هم در شکل‌گیری شخصیت سید حسن نصرالله نقش به‌سزایی دارند. اکنون این مطلب زبان‌زده همه است که دشمن بیش از دوست، به صداقت و خلوص سید حسن اعتراف می‌کند. همه اسرائیلی‌ها می‌گویند که اگر دبیر کل حزب الله سخنی بگوید، به آن عمل می‌کند. این بیانگر صداقت اوست. شیوه رفتار سید حسن ثابت کرده که او انسان صادقی است و اعتماد مردم و جوانان و رزمندگان مجاهد را کسب کرده است. این رهبر فرزانه اوضاع را خوب می‌سنجد و آنچه را که در توان دارد انجام می‌دهد. مهمتر از همه این‌که او اراده انجام مسئولیت‌هایش را دارد. ملاحظه کرده‌اید که مقاومت اسلامی در دوران دبیر کلی سید حسن نصرالله توانست فراتر از مرزهای جغرافیایی لبنان عمل کند. برای همه روشن شده است که سید تنها مسئولیت رهبری و فرماندهی را به عهده ندارد، بلکه او در عین حال رهبری ایثارگر و فداکار است. شهادت فرزندش سیدهادی، نماد این ایثارگری است. دبیر کل حزب الله با فدا کردن فرزندش در راه اسلام و در جنگ با دشمنان خدا صداقتش را به اثبات رساند.

رویارویی با دشمن صهیونیستی و آزادسازی جنوب لبنان در ماه مه سال ۲۰۰۰، از برجسته‌ترین نشانه‌های رهبری خردمندانه سید حسن نصرالله است که پرچمدار مقاومت است. آزادسازی اسیران لبنانی در بند رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۰۴، یکی دیگر از دستاوردهای مهم ایشان به شمار می‌رود. شیوه مدیریت دفاع حزب الله در برابر جنگ تجاوزگرانه اخیر اسرائیل بر ضد لبنان هم که جنگ ششم اعراب و اسرائیل نامیده می‌شود، یکی از نشانه‌های برجسته رهبری سید حسن نصرالله است. مقاومت اسلامی لبنان با ایستادگی

شرافتمندانه و قهرمانانه و کربلایی و بی نظیر در برابر تهاجم گسترده اسرائیل، در تاریخ معاصر، بیمانند و باورنکردنی است. دشمن صهیونیستی هر اسلحه پیشرفته و ویرانگری را که در اختیار داشت، در این جنگ به کار گرفت. اسرائیل با جنایت‌های بی‌شمار و قتل عام مردم جنوب و حرم انبوه ویرانی نتوانست اراده پولادین مقاومت را در هم بشکند. مقاومت اسلامی لبنان با این پایداری، همه توطئه‌ها و نقشه‌های دشمن را که با حمایت آمریکا صورت می‌گرفت و با سکوت اعراب و کشورهای جهان همراه بود، خنثی کرد. مقاومت توانست طرح خاورمیانه بزرگ را نقش بر آب کند. وضعیت سیاسی منطقه سبب شد تا مقاومت، راه مبارزه و جهاد را با دشمن صهیونیستی که به کشتار روزانه در سرزمین فلسطین ادامه می‌دهد، دنبال کند. قتل عام مردم فلسطین

و جنایتاتی که اسرائیل در لبنان مرتکب شد و نیز رویارویی با برنامه هسته‌ای ایران، بخشی از اهداف آمریکا برای اجرای طرح خاورمیانه بزرگ را تشکیل می‌دهد.

آمریکا و دولتهای عرب منطقه که در این جنگ از اسرائیل پشتیبانی کردند، از هیچ توطئه‌ای دریغ نکردند. آنها بر حسب تروریسم و فرقه‌گرایی را به مقاومت اسلامی زدند، اما در این

جنگ تجاوزگرانه عملاً ثابت شد که مقاومت اسلامی از آرمان کل امت دفاع میکند. سید حسن نصرالله در اوج نبرد و رویارویی با دشمن صهیونیستی، در جریان چند مصاحبه تلویزیونی، موضع روشن مقاومت را اعلام کرد. او در این جنگ صداقت و رهبری خردمندانه و توان فرماندهی خود را در زمینه مدیریت جنگ نشان داد. براساس این نگرش، سید حسن نصرالله در قلبهای مردمان جای گرفت. رویدادهای اخیر ثابت کردند که او یک شخصیت دینی، سیاسی و نظامی است. توانایی، شایستگی و استعدادهای بالقوه و بالفعل دبیر کل حزب الله، دشمن را شگفت زده کرده است. به تعبیر آنان، مردان بزرگ دینی در مسائل سیاسی دخالت نمی کنند، در حالی که ما این طور فکر نمی کنیم. ما معتقدیم که با داشتن مردانی همچون سید حسن نصرالله، اصالت خویش را حفظ می کنیم، آن گونه که امام موسی صدر در آغاز حرکتش در لبنان این روش را دنبال کرد. او در پاسخ به افرادی که به شیوه کار و برنامه اش شک داشتند گفت که ما مطلب جدیدی را مطرح نمی کنیم، بلکه ما حرکت تاریخی اسلام را نوسازی می کنیم. بر اساس این دیدگاه می توان گفت که آقای سید حسن نصرالله در خط انبیا و اولیا و صالحان حرکت می کند و مسیر کربلا را ادامه می دهد. شکی نیست که او قهرمان این راه و رهبری الهام بخش و داناست. ویژگیهای بسیاری در شخصیت او نهفته است که به او شایستگی بخشیده تا این حرکت نوپارا رهبری کند. دبیر کل حزب الله، اینک راه پیشینیان خود همچون امام خمینی (ره) امام موسی صدر را ادامه می دهد و می تواند در آینده نقش بزرگی داشته باشد.

از هنگام ربوده شدن امام موسی صدر در سال ۱۳۵۷ تا ظهور سید حسن به عنوان دبیر کل حزب الله در سال ۱۳۷۲، چهره های متعددی در جامعه شیعیان لبنان ظاهر شدند، ویژگی و تفاوت سید حسن نصرالله با آنان چه بوده است؟ اگر چه میان آنان در برخی از مسائل همفکری وجود داشته، اما بی تردید پس از ربوده شدن امام موسی صدر، آقای سید حسن نصرالله بیش از هر شخص دیگری در لبنان، تحت تأثیر اندیشه های امام خمینی (ره) قرار گرفته است. سید حسن از اندیشه های مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای هم دور نبوده است. ما در لبنان کسانی مانند مرحوم شمس الدین و علامه سید محمد حسین فضل الله را هم داریم و تردیدی نیست که سید حسن در مسیر علمی خود از افکار روحانیون بزرگ لبنان هم استفاده کرده است. هر شخصیت اسلامی ویژگیهای خود را دارد که شاید با یکدیگر تفاوت داشته باشند.

عرصه لبنان چه امتیازی بر سایر حوزه های نبرد با استکبار جهانی دارد؟ چرا جنبش اسلامی در برخی از کشورهای عربی ناکام بود، اما در لبنان به موفقیت چشمگیری نایل شد؟ آیا در آن حوزه ها افرادی همچون سید حسن نصرالله وجود نداشته اند یا مسائل به گونه دیگری بوده است؟ حوزه لبنان از ویژگی ها و امتیازات منحصر به فردی برخوردار است. ویژگی نخست، وجود منطقه «جبل عامل» با میراث فرهنگی و تاریخی مهم آن است. در این منطقه، شخصیت های بزرگی در طول تاریخ برانگیخته شدند که به هر جا سفر کردند، تأثیر ژرفی بر آن جوامع از خود برجا می گذاشتند. تأثیر آنان بر کشورهای ایران، عراق و سوریه فراموش ناشدنی است. سخن از جبل عامل، سخن از ارتباط دینی و فرهنگی و وابستگی آن به اهل بیت (ع) و میراث ابودر غفاری است که در صدر اسلام به این منطقه تبعید شد. امتیاز دوم لبنان این است که کشوری آزاد و چند طایفه ای

او همواره در سخنانش تأکید می کند که در سن جوانی تحت تأثیر شخصیت امام موسی صدر قرار گرفته است. امام موسی صدر تأثیر به سزایی در شکل گیری بخشی از ابعاد فکری آقای نصرالله داشته و بر بسیاری از شخصیت های سیاسی و دینی کنونی لبنان اثر گذاشته است، هر چند که این اثرگذاری متفاوت است.

است. بافت اجتماعی و طایفهای لبنان، نظام دمکراتیک، آزادی عقیده و بیان، نقش به سزایی در پرورش استعداد های فکری این گونه شخصیتها داشته است.

مهم تر از همه آن که تهدیدهای مستمر اسرائیل و حضور این رژیم در مرزهای جنوبی لبنان موجب شده است که مردم این کشور همواره آگاه باشند و برای مقابله با این چالشها در آمادگی کامل به سر ببرند. همچنین با توجه به بافت اجتماعی و سیاسی لبنان، ملاحظه می کنید که شخصیت های ضد و نقیضی با گرایشهای چپ و راست و خوب و بد ظاهر شدند و رشد کردند، لذا براساس این گونه نگرشها می توان شخصیت دبیرکل حزب الله را ارزیابی کرد.

در پرتو جلسات گفتگوی ملی که در طول سال گذشته جریان داشت، میتوان به ابعاد شخصیت سید حسن نصرالله پی برد. شخصیت او بر جلسات گفت و گو به روشنی سایه افکنده، طیفهای گوناگون شرکت کننده را تحت تأثیر گفتار و طرحهای خود قرار داده بود. دیدگاهها و مواضع دبیر کل حزب الله شخصیت های سیاسی شرکت کننده در جلسات کمیته گفت و گو را شگفت زده کرده بود.

هنگامی که آقای سید حسن نصرالله برای تحصیل علوم دینی

به نجف اشرف عزیمت کرد، اندیشه های دانشمند بزرگ آن روز شهید سید محمد باقر صدر چه تأثیری بر فکر و پرورش استعداد های سید حسن داشت؟

آنگونه که نقل کرده اند، سید حسن نصرالله برای مدت محدودی در نجف به سر برد؛ اما برخی از روحانیون لبنانی که افتخار شاگردی سید محمد باقر صدر را داشته اند، می گویند که بیشتر روحانیون لبنانی تحت تأثیر دیدگاه های نوگرایانه شهید صدر قرار گرفته بودند. با این همه، اگر سید حسن مدت کوتاهی در حوزه نجف اشرف به سر برده، اما پس از بازگشت به لبنان، زیر نظر سید عباس موسوی که او نیز از شاگردان شهید صدر بود، درس خوانده است. به تعبیر دیگر می توان گفت که دیدگاهها و افکار مرحوم امام خمینی (ره) و شهید سید محمد باقر صدر و سید موسی صدر تأثیر به سزایی در شکل گیری اندیشه های سید حسن نصرالله داشته است. من این را «مثلث فکری» می نامم که تفاوت چندانی میان سه ضلع آن وجود ندارد. یکی از نشانه های بارز این مثلث فکری، حضور مرحوم سید احمد خمینی و تعدادی از انقلابیون مسلمان ایرانی، از سال ۱۳۵۵ تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در لبنان است. امام موسی صدر در معرفی سید احمد خمینی به لبنانیها گفته است، «سید احمد فرزند امام خمینی است که من قطره ای از این دریای بیکران هستم.» او با این بیان، جایگاه خود را در مقایسه با امام خمینی (ره) اینگونه معرفی کرده است. او هرگاه دیدگاه های امام خمینی را مطرح می کرد، چنین میگفت، «پسر عمومیم چنین فتوایی داده است.» اصولاً میان امام موسی صدر و شهید سید محمد باقر صدر و امام خمینی (ره) ارتباطی تنگاتنگ وجود داشت. آن سه شخصیت بزرگ با یکدیگر تماس داشتند و نامه نگاری میکردند. هر کدام از این شخصیتها ویژگی هایی داشتند و در بسیاری از مسائل تفاوتی میان آنها وجود نداشت، اما حوزه حضور و نوع تلاش هر کدام امتیاز خاصی داشت. اخلاص و فداکاری دبیر کل حزب الله را چگونه ارزیابی می کنید؟ آیا خلوص نیت و استعداد های نهفته او امکان ادامه رهبری و ایفای نقش برجسته را به او می دهد؟ و به ویژه این که

زمانی، یزیدیان و فرعونیان وجود دارند و در مقابل آنان امام حسین (ع) و حضرت موسی (ع) ظاهر می شوند. بنابراین راه و شیوه مبارزه امام خمینی با راهی که سید حسن نصرالله اکنون می پیماید هم مشابه یکدیگر وهم مشترک هستند. سید حسن نصرالله بر اساس همان اصولی که امام خمینی ترسیم فرمودند، حرکت می کند. حرکت در خط انبیا و اولیا و پیمودن راه آنان به روشنی مشخص شده است. اگر امام خمینی (ره) گفته اند که ما هر چه داریم از عاشورا و امام حسین (ع) داریم، شکی نیست که راه امام حسین (ع) و واقعه کربلا و راه همه امامان، الهام بخش رهبران کنونی ماست. همان گونه که در رویدادهای جنگ اخیر اسرائیل علیه لبنان مشاهده کردیم، مادرانی که فرزندانشان را از دست می دادند، می گفتند که فرزندان ما از جوانانی که در رکاب امام حسین (ع) شهید شدند، بهتر نیستند. در رویارویی با دشمن صهیونیستی، کربلا و امام حسین (ع)، چراغ و نشانه راهمان هستند. شرایط زمانی و مکانی تفاوتی ندارد. ما معتقدیم که اصول رویارویی با استکبار جهانی و صهیونیسم چه در ایران و چه در لبنان جدایی ناپذیر هستند.

در جریان حمله اخیر اسرائیل به لبنان، رسانه های مستقل عرب از حماسه آفرینی رزمندگان مقاومت و سید حسن نصرالله تجلیل کردند. برخی از مطبوعات نوشتند که اگر انتخابات آزاد سراسری در جهان عرب برپا شود، بی تردید همه مردم به سید حسن نصرالله رأی می دهند. نظراتان چیست؟

درست است. در حقیقت ملت های مسلمان به این اصل «فطره الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله» (فطرت خداست که خلق را براساس آن آفریده و هیچ تغییری در آفرینش نیست) پایبند هستند. در پاسخ به این پرسش می توان گفت که ملت های نیاز به رهبری دارند که اهداف و آرمان های آنان را تحقق بخشد. آرمان ملت ها، طبق فطرت الهی، آرمان های والا، انسانی، اخلاقی هستند. در تاریخ معاصر نمونه های فراوانی داریم که امام حسین (ع) را الگو و سرمشق راه خود قرار داده اند. به طور مثال، مهاتما گاندی رهبر نهضت استقلال هند می گوید، «من شیوه مظلومیت حسین (ع) را در پیش گرفتم و پیروز شدم».

در تاریخ معاصر نیز بسیاری از شخصیت های غربی تحت تأثیر قیام و انقلاب امام خمینی (ره) قرار گرفتند. شرط لازم برای چنین رویکردی، اسلام آوردن آنها نیست، بلکه انقلاب اسلامی ایران به آنان انگیزه داد و از آرمان آنان دفاع کرد. بدون شک در روزهای گذشته هم آقای سید حسن نصرالله مانند چراغی درخشان، راه ملت های مستضعف و ستمدیده عرب و مسلمان را روشن کرد. اکنون ملت های رهبری همچون او را جستجو می کنند تا زمام امورشان را به او بسپارند. ممکن است فردی پشت تریبون قرار گیرد و سخنانی را ایراد کند، اما لحظاتی بعد همه مردم سخنان او را فراموش کنند. اکنون تصاویر رویارویی اخیر لبنان و صحنه های پیروزی درخشان آن در اذهان توده مردم زنده مانده و تأثیر ژرف خود را در دل مسلمانان سنی و شیعه و مسیحیان بر جای گذاشته است. روی صفحه تلویزیون ها، افراد بسیاری را دیدیم که می گفتند سید حسن نصرالله را دوست نداشتند، اما پس از رویدادهای اخیر عاشق و شیفته او شده اند. این عشق و روری و علاقمندی، نتیجه کار و تلاش خالصانه و ایثارگری دبیر کل حزب الله است که در آیه کریمه: «و قل اعملوا قسیری الله عملکم و رسوله المؤمنون» جلوه گر شده است. ■

مقاومت و مجاهدان راستین فی سبیل الله را به دست آورد. سید حسن همواره یاد شهدا و مجروحان و خانواده های آنان و خانواده اسیران را گرمی می داشت. کار ساده ای نیست که زنان و مردان بزرگسال روستاهای جنوب لبنان، پروبرانه های خانه هایشان می ایستادند و فریاد سر می دادند، اگر خانه هایشان در جنگ ویران شده، در راه خدا بوده و فدای نصرالله و مقاومت شده است. فرزندان همین افراد بودند که در برابر یورش ارتش رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان ایستادند.

در دیدگاه های امام خمینی (ره) قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و دیدگاه های سید حسن نصرالله در شرایط کنونی منطقه و قضیه فلسطین و جهان اسلام چه وجوه تشابهی

روی صفحه تلویزیون ها، افراد بسیاری را دیدیم که می گفتند سید حسن نصرالله را دوست نداشتند، اما پس از رویدادهای اخیر عاشق و شیفته او شده اند. این عشق و روری و علاقمندی، نتیجه کار و تلاش خالصانه و ایثارگری دبیر کل حزب الله است.

می یابید؟

این پرسش، ما را به این اصل هدایت میکند که ملت کفر یکپارچه است و ظلم و بیعدالتی جدایی پذیر نیستند. به همین دلیل، جبهه مقابل کفر و ظلم نیز جدایی پذیر نیست. بی تردید امام خمینی (ره) برای مبارزه با بیعدالتی و رویارویی با رژیم پهلوی و فرهنگ غرب و همه دشمنان انسانیت از اصول بنیادین اسلام پیروی کردند. ما معتقدیم که در هر دوره و

در جنگ اخیر توانست در مقابل ارتش تا بن دندان مسلح اسرائیل بایستد؟

این نظریه وجود دارد که پیروزی یا برخی از ارکان اصلی پیروزی با سه عامل تحقق پیدا می کند:

عامل نخست: ایمان به خدا. عامل دوم: ایمان به آرمانی که برای تحقق آن تلاش می کنیم. عامل سوم: اعتماد به رهبری که برای تحقق این آرمانها تلاش می کند.

این سه عامل اصول پیروزی را تشکیل می دهند. اگر ایمان به خدا و آرمانان را اساس کارمان قرار دهیم و راهمان را با امانت و اخلاص دنبال کنیم، بی تردید پیروز میدان خواهیم بود. این امانت در احساس مسئولیت نسبت به آرمان ملت های لبنان و فلسطین که قضیه بزرگ و مرکزی امت اسلامی است، جلوه گر شده است. هنگامی که دبیرکل حزب الله این پیروزی بزرگ را به همه مردم لبنان، رزمندگان مقاومت و همه افراد امت اهدا کرد، با این کار نشان داد که امانتداری، شعار نیست. این کار بیانگر اوج عظمت و بزرگمنشی این شخصیت آرمانخواه است.

یک رهبر، اعتماد مردم را با رفتارش به دست می آورد. شما ملاحظه کردید که ملت های فلسطین و مصر، در دانشگاه الازهر و همه کشورهای اسلامی، پرچم حزب الله و تصاویر سید حسن نصرالله را به دست گرفتند. اوج فداکاری و اخلاص، ایمان، ایثار و ایستادگی در برابر دشمن صهیونیستی، سبب دلباختگی مردم به او شده است. چرا مردم تصاویر سران و زمامداران عرب را حمل نکردند؟ چرا به آنها ناسزا گفتند؟ یکی از هنرمندان عرب را دیدیم که در جریان این جنگ به زبان محلی خطاب به سران عرب می گفت، «از سر ما دست بردارید و ما را به حال خودمان بگذارید.»

چرا مردم بر ضد زمامداران عرب چنین موضعی گرفتند؟ چرا مردم سید حسن نصرالله را قهرمان امت و اسلام و قهرمان عرب توصیف کردند؟ زیرا سید حسن با اخلاق انسانی و آرمانخواهی با مردم سخن گفته و عزت و کرامت انسانی را به آنان بازگرداند و روحیه آنان را بالا برده است. این رهبری از این زاویه به دل های امت اسلامی راه یافت و دوستی رزمندگان

